

Sammanfattning

Fråga om det förelegat grund för avskedande eller uppsägning av en arbetstagare som ersatt kopior av läkarintyg som förvarades hos arbetsgivaren med andra kopior av läkarintygen där vissa uppgifter maskerats.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2011-04-27
Stockholm

Dom nr 35/11
Mål nr A 145/10

KÄRANDE

Fackförbundet SKTF, Box 7825, 103 97 Stockholm

Ombud: förbundsjuristen Daniel Falk, Fackförbundet SKTF, adress se ovan

SVARANDE

1. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Box 4312, 102 67 Stockholm

2. Luleå kyrkliga samfällighet, 252003-1572, Nygatan 10, 972 33 Luleå

Ombud för båda: Roger Gåvsten, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, adress som 1

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

Mellan Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Fackförbundet SKTF (förbundet) gäller kollektivavtal. Luleå kyrkliga samfällighet är genom medlemskap i Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation bunden av kollektivavtalet.

A-K.K. är medlem i förbundet. Hon anställdes av samfälligheten som kyrkobokföringsassistent i Örnäs församling den 1 mars 2000. Den 1 december 2009 avskedades A-K.K. från sin anställning.

Tvist har uppkommit om det har förelegat laglig grund för avskedandet, alternativt saklig grund för en uppsägning. Tvisteförhandlingar har hållits mellan parterna utan att de har kunnat enas.

Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna i Arbetsdomstolen och har gjort gällande att laga skäl saknats för avskedandet. Förbundet har *i första hand* yrkat att Arbetsdomstolen ska

1. förklara avskedandet av A-K.K. ogiltigt,
2. förplikta samfälligheten att till A-K.K. utge lön med 5 709 kr för tiden den 23–31 december 2009, med 11 286 kr för tiden den 1–15 januari 2010, med 20 580 kr per månad för tiden den 1 februari – 30 juni 2010, med 15 933 kr för tiden den 1–25 juli 2010, med 20 850 kr för tiden den 1–31 augusti 2010, med 12 215 kr för tiden den 1–19 september 2010, med 20 580 kr för tiden den 3–31 januari 2011 och med 3 850 kr för tiden den 1–2 februari 2011, samt
2. förplikta samfälligheten att till A-K.K. utge allmänt skadestånd med 150 000 kr.

För det fall Arbetsdomstolen skulle anse att det inte förelegat laga grund för avskedande men väl saklig grund för uppsägning har förbundet *i andra hand* yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta samfälligheten att till A-K.K. utge

1. ekonomiskt skadestånd motsvarande uppsägningslön med 5 709 kr för tiden den 23–31 december 2009, med 11 286 kr för tiden den 1–15 januari 2010, med 20 580 kr per månad för tiden den 1 februari – 31 maj 2010 och med 1 062 kr för den 1 juni 2010, samt

2. allmänt skadestånd med 75 000 kr.

På beloppen avseende allmänt skadestånd har yrkats ränta enligt 6 § räntelagen från den 8 juli 2010, dvs. dagen för delgivning av stämningen. På beloppen avseende lön samt ekonomiska skadestånd har yrkats ränta enligt 6 § räntelagen från respektive löns förfallodag – den 25:e i varje månad – till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt käromålet. De yrkade beloppen avseende lön, alternativt ekonomiskt skadestånd jämte ränta har vitsordats som skäliga i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

A-K.K. anställdes den 1 mars 2000 hos Luleå kyrkliga samfällighet som kyrkobokföringsassistent i Örnässets församling. Hon arbetade under sin anställning på pastorsexpeditionen i församlingen mestadels med administrativa göromål, såsom schemaläggning för präster och musiker samt bokning av dop, vigslar och begravningar. Hon skulle vidare hålla i kontakter med begravningsbyråer, utföra sekreterarsysslor och annat kontorsarbete. Hennes närmaste chef var under hela hennes anställning P-O.R.

I februari 2007 skadade A-K.K. sin högra hand genom en olyckshändelse i hemmet. Hon kom därefter att vara sjukskriven under stora delar av år 2007 och opererades i september månad samma år. Vid flera tillfällen under hösten och vintern 2007 begärde hon att få en rehabiliteringsplan eftersom skadan påverkade henne negativt i hennes arbete. Hon fick beskedet att den saken kunde vänta till dess att hon återvände till arbetet. Hon började arbeta halvtid i januari 2008. Någon rehabiliteringsplan upprättades emellertid inte när hon kom tillbaka och hon fick heller inte någon arbetsträning.

Efter upprepade påstötningar från bl.a. A-K.K. själv om att få en rehabiliteringsplan hölls under mitten av år 2008 ett antal rehabiliteringsmöten, som dock inte resulterade i några konkreta åtgärder.

I februari 2009 kallades hon till ett möte med bl.a. sin chef, P-O.R. Med på mötet var också O.S., som var samfällighetens ansvarige för

rehabiliteringsfrågor, och den dåvarande kyrkoherden O.N. A-K.K. begärde att få ta med sig ett fackligt ombud till mötet. Sedan fackombudet fått förhinder genomdrev cheferna mötet ändå. På mötet fick A-K.K. besked om att det inte fanns någon omplaceringsmöjlighet och att hon skulle fortsätta arbeta som förut, trots att hon hade ständig värk.

Ytterligare ett rehabiliteringsmöte hölls på Previa den 11 maj 2009. Vid mötet närvarade samfällighetens rehabsamordnare S.Sv., P-O.R. och kyrkoherden A-S.S. Med på mötet var också företagsläkaren, en sjuksköterska och det fackliga ombudet från förbundet, A.B. Vid detta möte ifrågasattes om det var rehabilitering för sin skadade hand som A-K.K. behövde eller om rehabiliteringsbehovet kunde föreligga på det psykiska planet, eftersom hon hade haft en depression under det tidigare 2000-talet. A-K.K. kände sig kränkt av dessa antydningar. Någon rehabilitering för de problem hon hade med sin hand kom inte till stånd heller denna gång.

Relationen mellan A-K.K. och hennes närmaste chef, P-O.R., har under åren varit ansträngd och blev ännu sämre efter mötet den 11 maj 2009.

Kopieringen av läkarintygen

Under våren 2009 bestämde sig A-K.K. för att börja studera och begärde tjänstledigt för studier under hösten 2009. Samtidigt oroade hon sig för vad som skulle hända med de läkarintyg som hon lämnat in till församlingen under åren, vilka bland annat rörde hennes depression, särskilt mot bakgrund av de antydningar som hennes chefer kommit med vid mötet den 11 maj 2009.

A-K.K. visste att kopiorna av hennes läkarintyg förvarades i en pärm i P-O.R:s kontorsrum på pastorsexpeditionen. Dörren till P-O.R:s kontorsrum var oftast öppen, och om den var stängd var den aldrig låst. I rummet förvarades läkarintygen i en öppen bokhylla. Alla, strängt taget även allmänheten, hade tillgång dit.

A-K.K. var orolig över hur läkarintygen förvarades och kontaktade därför förbundet. Av förbundet fick hon informationen att en arbetsgivare i och för sig inte behöver få del av den delen av ett läkarintyg som anger vilka sjukdomstillstånd en anställd lider av. Med anledning härav beslutade hon sig för att radera de diagnoser som fanns angivna i hennes egna läkarintyg, dvs. den informationen som inte behövde finnas där.

Eftermiddagen den 29 juni 2009 hämtade A-K.K. läkarintygen från sin akt. Hon täckte över diagnoserna och gjorde nya kopior där diagnoserna doldes och lade de nya kopiorna i akten och ställde den tillbaka på sin plats i P-O.R:s kontorsrum. A-K.K. agerade helt öppet på arbetsplatsen. Kyrkoherden A-S.S. såg när A-K.K. kopierade läkarintygen. A-K.K. berättade också för A-S.S. vad hon gjorde. A-S.S. sade då inte att A-K.K. gjorde något fel och försökte inte heller hindra henne.

Att A-K.K:s kopiering av läkarintygen skedde just den 29 juni 2009 framgår av en notering som hon gjort i sin almanacka på just den 29 juni 2009 och som lyder: ”Kopierat mina läkarintyg fr PEO's pärm”.

Arbetsgivarparterna har i målet gjort gällande att kopieringen av läkarintygen skedde i mitten av juli 2009, under P-O.R:s första semestervecka. Med anledning av detta vill förbundet anföra följande. Det vitsordas att P-O.R:s semester började den 14 juli 2009. Förbundet bestrider dock att kopieringen skedde under hans första semestervecka.

Arbetsgivarparterna har vidare gjort gällande att samfälligheten genomfört en utredning om händelsen, varvid A-K.K. inte förnekat vad hon gjort. Detta bestrids. Arbetsgivaren kontaktade över huvud taget inte A-K.K. i frågan. Hon gick på semester den 20 juli 2009 och påbörjade sin studieledighet den 17 augusti 2009. Den 9 september 2009 varslades hon om avskedande. Genom varslet om avskedande fick hon för första gången kännedom om vad arbetsgivaren lade henne till last.

A-K.K. avskedades den 1 december 2009. I den lokala förhandling som följde företrädde förbundet av den lokale ombudsmannen S.S. Under förhandlingarna uppgav A-S.S. för S.S. att hon sett A-K.K. kopiera läkarintygen och att A-K.K. berättat vad hon gjorde för A-S.S. A-S.S. hade således kännedom om händelsen mer än två månader innan samfälligheten varslade A-K.K. om avskedande.

A-K.K. har inte agerat illojalt

Samma dag som kopieringen av läkarintygen skedde, den 29 juni 2009, hade A-K.K. ett samtal med L.R., som också var anställd vid samfälligheten. Under samtalet berättade A-K.K. bl.a. om den uteblivna rehabiliteringen och att hon var besviken på arbetsgivaren på grund av detta. Hon uppgav också att hon tyckte att samfälligheten hade dålig kontroll på läkarintygen, som låg öppet i P-O.R:s kontorsrum. A-K.K. berättade också att hon gått ur Svenska Kyrkan och att hon talat med A-S.S. om detta. L.R. berättade då att hon funderade på att gå ur Svenska Kyrkan och frågade A-K.K. hur man då går till väga. A-K.K. svarade på den frågan.

A-K.K. har inte vid samtalet med L.R. eller i något annat sammanhang talat illa om Svenska Kyrkan, dess präster eller förkunnelse.

För Svenska Kyrkans del rådde för övrigt, så länge Svenska Kyrkan var en del av staten, full yttrandefrihet för de anställda genom grundlagens reglering härom. Sedan Svenska Kyrkan skiljdes från staten år 2000 omfattas visserligen inte längre de anställda av den grundlagsstadgade yttrandefriheten. Det var viktigt för bl.a. förbundet att samma skydd skulle bestå efter år 2000 och att kyrkans anställda även då skulle kunna uttala sig om sin arbetsgivare utan att drabbas av några repressalier. Parterna har därför i en protokollsanteckning till det gällande kollektivavtalets allmänna villkor tillförsäkrat de anställda inom Svenska Kyrkan samma yttrande-, tryck- och meddelarfrihet som gäller för offentliganställda.

A-K.K. omfattas av den nämnda kollektivavtalsregleringen. Även om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att A-K.K. talat illa om Svenska Kyrkan kan detta, mot bakgrund av den nämnda kollektivavtalsregleringen, inte anses utgöra något lojalitetsbrott från hennes sida.

Grunder för förbundets talan

Det förelåg inte laga grund för att avskeda A-K.K. Det förelåg inte ens saklig grund för uppsägning av henne av personliga skäl.

Det har förflutit mer än två månader från de händelser som anges som orsak till avskedandet till dess att A-K.K. varslades om avskedande. Redan detta förhållande medför att grund för avskedande eller uppsägning saknats.

Även om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att det inte förflutit mer än två månader till dess att A-K.K. varslades om avskedande har vad som läggs henne till last inte utgjort laga grund för att avskeda henne och inte ens saklig grund för uppsägning av henne av personliga skäl.

Arbetsgivarparterna

Samfälligheten bestod vid den aktuella tiden av två församlingar. Vid en av dessa, Örnäsets församling, anställdes A-K.K. som kyrkobokföringsassistent i mars 2000. De två församlingarna har efter de i målet aktuella händelserna gått samman till en församling, som heter Luleå Domkyrkoförsamling.

A-K.K. avskedades från sin anställning hos samfälligheten den 1 december 2009. Det är två omständigheter som har föranlett avskedandet. Dels har A-K.K. någon gång under mitten av juli månad 2009 bytt ut kopior av läkarintyg som arbetsgivaren förvarat mot kopior av intygen, i vilka hon maskerat vissa uppgifter. Dels har A-K.K. i juni 2009 agerat illojalt mot arbetsgivaren genom vissa uttalanden som hon gjort till en kollega på arbetsplatsen.

Illojalitet

Tisdagen den 29 juni 2009 hade A-K.K. ett samtal med L.R., som var anställd som vikarie hos samfälligheten. Vid samtalet var det A-K.K. som talade mest. A-K.K. berättade bl.a. att hon var missnöjd med samfälligheten som arbetsgivare. Det som i detta sammanhang läggs A-K.K. till last är att hon uppgav att Svenska Kyrkan inte hade rätt förkunnelse och att hon var missnöjd med prästerna. A-K.K. nämnde också att hon föredrog Laestadianerna, något som i och för sig inte är särskilt kontroversiellt inom Svenska Kyrkan.

A-S.S., som hört samtalet mellan A-K.K. och L.R., hade direkt efter händelsen ett samtal med A-K.K. och förklarade då att det är mycket olämpligt att tala om sitt missnöje med Svenska Kyrkans förkunnelse och dess präster på arbetet på församlingsexpeditionen.

Det stämmer att det mellan parterna gällande kollektivavtalet, så som förbundet gjort gällande, föreskriver att de anställda inom Svenska Kyrkan har samma yttrande-, tryck- och meddelarfrihet som gäller för offentliganställda. Förbundet har dock inte närmare utvecklat skälen till att kollektivavtalsregleringen skulle vara av betydelse i detta fall. Enligt arbetsgivarparterna hindrar inte kollektivavtalsregleringen att A-K.K. genom uttalandena får anses ha brutit mot sitt anställningsavtal. Det måste anses vara fråga om ett allvarligt brott mot lojalitetsplikten.

Det var inte aktuellt att säga upp eller avskeda A-K.K. på grund av denna händelse. Avskedandet utlöstes av den händelse som inträffade cirka två veckor senare, nämligen den åtgärd A-K.K. vidtog med sina läkarintyg.

Kopieringen av läkarintygen

A-K.K:s kopiering av läkarintygen skedde, enligt vad arbetsgivarparterna uppfattat som ostridigt i målet, strax efter det att A-K.K:s arbetsledare, P-O.R., gått på semester. Arbetsgivarparterna har en kort tid före huvudförhandlingen i målet uppmärksammat att P-O.R:s semester började först måndagen den 13 juli 2009. A-K.K:s kopiering av läkarintygen kan således inte ha skett den 29 juni 2009, utan först någon gång i mitten av juli 2009. Kopieringen bör ha skett den 14 eller den 15 juli 2009.

P-O.R. förvarade kopior av de läkarintyg som de anställda skickat in till arbetsgivaren när de var sjukskrivna. Kopiorna förvarades i ett olåst jalousiskåp i hans separat belägna kontorsrum. Samfälligheten förvarade kopior av läkarintygen även på ett annat kontor.

Någon dag eller några dagar efter det att P-O.R. gått på semester gick A-K.K. in på hans stängda kontorsrum och öppnade jalousiskåpet. Hon tog fram kopiorna av sina egna läkarintyg och raderade informationen som rörde de medicinska bedömningarna. Övriga uppgifter lät hon stå kvar. Det gick till så att A-K.K. med hjälp av Tipp-ex målade över uppgifterna om diagnoserna i läkarintygen, kopierade dem och lade de sålunda producerade kopiorna i P-O.R:s rum. Det rörde sig om cirka tio kopior.

Närvarande vid kopieringen var A-S.S. och B.A., som var kyrkoskrivare inom samfälligheten. A-S.S. såg att A-K.K. stod och kopierade något den aktuella dagen. Att A-K.K. kopierade sina läkarintyg, som hon hämtat inne på P-O.R:s kontorsrum, fick dock A-S.S. inte kännedom om förrän P-O.R. återkommit från sin semester den 17 augusti 2009. Däremot såg B.A. att A-K.K. producerade nya exemplar av läkarintygen där hon maskerat vissa uppgifter.

Samfälligheten fick, genom P-O.R., kännedom om att A-K.K. utfört kopieringen av läkarintygen först efter det att P-O.R. den 17 augusti återkommit från sin semester. Då berättade B.A. för P-O.R. om vad hon sett A-K.K. göra med sina läkarintyg. Samfälligheten genomförde en utredning om händelsen. A-K.K. förnekade inte vad hon hade gjort.

Händelsen med kopieringen av läkarintygen inträffade således kortare tid än två månader innan A-K.K. den 9 september 2009 varslades om avskedande. Arbetsgivaren fick inte kännedom om förhållandena förrän den 17 augusti 2009. Varslet om avskedande skedde således inom två månader från det att arbetsgivaren fick kännedom om de förhållanden som låg till grund för avskedandet.

Grunderna för bestridandet

A-K.K. har grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Det föreligger därför laga grund för avskedandet. I vart fall föreligger saklig grund för uppsägning.

Domskäl

A-K.K. var sedan år 2000 anställd som kyrkobokföringsassistent hos samfälligheten. Under sommaren 2009 inträffade förhållanden som ledde till att samfälligheten avskedade henne. Tvisten gäller frågan om det har förelegat laga grund för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning. Parterna är inom ramen för tvisten även oense i frågan huruvida avskedandet har grundats enbart på omständigheter som arbetsgivaren känt till mer än två månader innan underrättelsen om avskedandet lämnades.

Det är två olika händelser som Arbetsdomstolen har att bedöma. Den ena händelsen avser ett samtal den 29 juni 2009 vid vilket A-K.K. enligt arbetsgivarparterna genom visa uttalanden agerade illojalt mot arbetsgivaren. Förbundet har bestritt att A-K.K. uttryckt sig på det sätt arbetsgivarparterna påstått. Den andra händelsen avser A-K.K:s åtgärd att någon gång under sommaren 2009 ersätta samfällighetens kopior av hennes läkarintyg med kopior av läkarintygen i vilka hon hade maskerat orsakerna till sjukdomstillstånden.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På förbundets begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med A-K.K. samt vittnesförhör med f.d. ombudsmannen vid SKTF S.S. och tidigare sommarvikarien vid församlingen L.R. På arbetsgivarparternas begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med kyrkoherden A-S.S. samt vittnesförhör med B.A., som tidigare var anställd hos samfälligheten.

Samtalet den 29 juni 2009

Arbetsgivarparterna har gjort gällande att A-K.K. brutit mot sitt anställningsavtal genom vissa uttalanden vid ett samtal den 29 juni 2009 med L.R., som vikarierade som lokalvårdare vid samfälligheten. Enligt arbetsgivarparterna talade A-K.K. illa om samfälligheten som arbetsgivare och uttalade sig allmänt negativt om Svenska Kyrkans förkunnelse och dess präster.

Förbundet har bestritt att A-K.K. uttryckt sig så som samfälligheten påstått. Förbundet har vidare gjort gällande att, även om A-K.K. skulle ha uttryckt sig på det sättet, det inte utgör laga grund för avskedande eller saklig grund för uppsägning.

Det är ostridigt att A-K.K. och L.R. den 29 juni 2009 hade ett samtal och att A-S.S. hörde delar av samtalet. Såväl A-K.K. som L.R. har inför domstolen berättat att A-K.K. vid samtalet visserligen framförde synpunkter på hur arbetsgivaren hanterat bl.a. frågan om hennes rehabilitering, men inte uttryckte sig negativt om Svenska Kyrkan eller dess präster. De har båda också uppgett att frågan om utträde ur kyrkan kom upp under samtalet, att L.R. då frågade A-K.K. hur man går till väga för att begära utträde och att A-K.K. då berättade hur det går till.

A-S.S. har berättat följande. A-K.K. uttryckte sig i kraftfulla ordalag om sitt missnöje med samfälligheten som arbetsgivare. A-K.K. uppgav vidare att hon inte hade förtroende för församlingens präster eller för deras förkunnelse. En stund efter samtalet kom A-K.K. till A-S.S. och hade med sig L.R:s ansökan om utträde ur Svenska Kyrkan.

Av det anförda framgår att de personer som hörts i denna del lämnat olika uppgifter om vad A-K.K. sade vid samtalet. Det står klart att A-K.K. då uttryckte missnöje med hur företrädare för samfälligheten agerat i egenskap av arbetsgivare. Det får också genom A-S.S:s uppgifter anses styrkt att A-K.K. yttrade något negativt om kyrkans präster och förkunnelse.

Vad som inträffade kan sammanfattas så att A-K.K. till en arbetskamrat gjorde personliga uttalanden av negativ art om kyrkan, i första hand riktade mot förhållandena på arbetsplatsen och i viss mån även allmänt om kyrkans präster och förkunnelse. Det råder enligt domstolens mening inte någon tvekan om att uttalandena, i varje fall med hänsyn de förhållanden under vilka de gjordes, inte kan betraktas som något åsidosättande av den lojalitetsplikt mot samfälligheten som A-K.K. hade i sin egenskap av anställd.

Vad arbetsgivarparterna har gjort gällande i denna del kan på grund av det anförda inte tillmätas någon betydelse för bedömningen av avskedandet.

Ändringarna i kopior av läkarintygen

I fråga om händelseförloppet i denna del är följande ostridigt. A-K.K. tog sig in i personalsekreteraren P-O.R:s kontorsrum och tog fram de kopior av hennes egna läkarintyg som han förvarade där i en bokhylla. Hon täckte på något sätt för uppgifterna om sjukdomstillstånd på läkarintygen och kopierade därefter handlingarna och producerade på så sätt nya kopior där dessa uppgifter inte fanns med. Därefter lade hon de sålunda producerade nya kopiorna på den plats i P-O.R:s kontorsrum där hon tagit de ursprungliga kopiorna. Vid tillfället var P-O.R. inte närvarande. Hon hade inte frågat

honom eller någon annan inom samfälligheten om hon fick göra som hon gjorde.

Parterna är oense om detaljer i skeendet. Samfälligheten har anfört att pärmar förvarades i ett jalusiskåp, medan förbundet har gjort gällande att pärmar förvarades i en öppen bokhylla. I brist på bevisning om motsatsen anser sig Arbetsdomstolen att bedömningen av A-K.K:s handlande ska göras med utgångspunkt i att pärmar med läkarintyg förvarades öppet i en bokhylla.

A-K.K. har uppgett följande. Hon kände till att kopior av hennes läkarintyg förvarades i en pärm på P-O.R:s olåsta kontorsrum. Där förvarades många intyg som berörde henne. Intygen förvarades öppet, och inget hindrade att allmänheten kunde få tillgång till handlingarna. Det har tidigare hänt att saker försvunnit från P-O.R:s kontorsrum. Hon var rädd för att obehöriga skulle få tillgång till hennes läkarintyg. Hennes oro förstärktes av de antydningar som ledningen gjort vid mötet i maj 2009 om att hennes rehabiliteringsbehov hade samband med hennes tidigare depression. Veckan innan hon genomförde kopieringen kontaktade hon förbundet, som uppgav att en anställd inte behöver lämna ut uppgifterna om sjukdomstillstånd till arbetsgivaren i ett sjukintyg samt att det gick bra att maskera dessa uppgifter i läkarintygen. A-K.K. uppfattade det så att det var i sin ordning att maskera dessa uppgifter även efter det att läkarintygen lämnats till arbetsgivaren. Hon bestämde sig mot denna bakgrund för att byta ut kopiorna av hennes egna läkarintyg mot andra kopior där diagnoserna inte framgick. Kopieringen skedde efter lunch och då var, såvitt hon minns, bara A-S.S. närvarande. A-S.S. såg att hon kopierade något, och hon uppgav till A-S.S. att hon kopierade sina egna läkarintyg. Hon gjorde dock inte klart att hon ändrade i intygen eller något liknande.

A-S.S. har uppgett följande. Den aktuella dagen ropade A-K.K. på henne. Hon såg inte A-K.K. kopiera något. A-K.K. hade papper utspridda på ett skrivbord och försökte inte dölja handlingarna som hon hade på skrivbordet. A-K.K. berättade att hon var orolig med anledning av de läkarintyg som förvarades hos arbetsgivaren och att hon diskuterat med sitt fackförbund. Hon lyssnade på vad A-K.K. berättade men sade själv inte något. Hon förstod inte då att handlingarna utgjorde kopior av läkarintyg som A-K.K. hade hämtat på P-O.R:s kontorsrum.

B.A. har berättat följande. Det var den aktuella dagen endast A-S.S., A-K.K. och hon själv som befann sig på expeditionen. A-K.K. berättade för henne att hon kontaktat sitt fackförbund som uppgett att arbetsgivaren inte behöver veta vad som står i sjukintygen. A-K.K. gick därefter och hämtade en pärm på P-O.R:s kontorsrum. A-K.K. maskerade vissa uppgifter och kopierade handlingarna. A-K.K. berättade för A-S.S. att hon hade använt Tipp-ex och kopierat läkarintygen som stod i P-O.R:s kontorsrum. B.A. berättade senare om vad som hänt för P-O.R.

Vad som inträffade kan sammanfattas så att A-K.K. ersatte de av samfälligheten förvarade intygskopior med andra kopior som saknade

vissa uppgifter. Arbetsdomstolen anser att ett sådant handlande, oavsett hur det är att bedöma straffrättsligt, typiskt sett är av sådan karaktär att det är ägnat att allvarligt skada arbetsgivarens förtroende för den anställda. Vid bedömningen av frågan om det har varit berättigat att skilja arbetstagaren från anställningen måste dock alltid omständigheterna i det enskilda fallet beaktas. I det föreliggande fallet finns det flera omständigheter som är av förmildrande art.

Av utredningen får anses klart framgå att skälet för A-K.K:s handlande var att hon var oroad av samfällighetens sätt att förvara hennes läkarintyg. Enligt Arbetsdomstolen har det även framkommit att den oron får anses ha varit befogad. Av utredningen framgår att läkarintyg, vilka får antas innehålla sekretessbelagda uppgifter, förvarades av samfälligheten i ett olåst utrymme till vilket andra anställda och möjligen även allmänheten lätt kunde få tillträde. Av uppgifter som lämnats av S.S. framgår för övrigt att den nu aktuella förvaringen av läkarintygen avvek från samfällighetens egna rutiner, som innebar att sådant material skulle förvaras i låsta skåp på samfällighetens särskilda personalkontor. Det är alltså begripligt att A-K.K. var oroad över att läkarintygen kunde komma obehöriga till del. A-K.K. synes inte minst ha varit bekymrad över att andra anställda hos arbetsgivaren hade tillgång till denna känsliga information om henne själv. Det anförda betyder givetvis inte att hon hade rätt att göra som hon gjorde. A-K.K. hade kunnat ta upp en diskussion med sina överordnade för att få till stånd en ändring i rutinerna för förvaring av läkarintygen.

En ytterligare omständighet som talar i en för A-K.K. förmildrande riktning är att hon inte synes ha agerat i syfte att dölja några uppgifter för samfälligheten. Hon hade anledning att utgå från att hennes överordnade redan hade vetskap om hennes tidigare sjukdomstillstånd, bl.a. mot bakgrund av hur hon uppfattade mötet den 11 maj 2009, vid vilket en företrädare för samfälligheten enligt A-K.K. berörde att hon tidigare hade lidit av depression. Det har inte framkommit annat än att syftet med hennes åtgärd endast varit att skydda de känsliga uppgifterna så att de inte kunde läsas av allmänheten och andra anställda vid församlingen. Det kan tilläggas att hennes åtgärder inte innebar att intygskopierna i något avseende blev vilseledande genom felaktiga uppgifter, utan endast ofullständiga.

Det har också framkommit att A-K.K. kontaktat sin fackliga organisation i frågan om läkarintygen. Det har inte utretts exakt vad som sades vid kontakterna mellan A-K.K. och förbundet. Det saknas dock anledning att betvivla att A-K.K. uppfattat saken så att hon fått beskedet att det var tillåtet att, även sedan intygen lämnats in, göra de aktuella strykningarna. Mycket talar för att hon handlade utan tanke på att bryta mot några regler. Att det förhåller sig så bestyrks av att A-K.K. i förhållande till de övriga som fanns på arbetsplatsen agerade helt öppet när hon kopierade och ändrade i intygskopierna.

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får avskedande ske om arbetstagaren har grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. I förarbetena anges att det ska ha varit fråga om sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som

inte rimligen ska behöva tålas i något rättsförhållande (prop. 1973:129 s. 149). Arbetsdomstolen anser att A-K.K:s handlande inte kan bedömas ha varit av sådant slag. Samfälligheten har alltså inte varit berättigad att skilja henne från anställningen genom avskedande. Arbetsdomstolen finner inte heller att omständigheterna har varit sådana att det skulle ha förelegat saklig grund för en uppsägning av A-K.K.

Det anförda innebär att avskedandet av A-K.K. ska ogiltigförklaras. Vid denna bedömning saknas anledning för domstolen att ta ställning till den mellan parterna tvistiga frågan huruvida samfälligheten har känt till de aktuella omständigheterna mer än två månader innan underrättelse lämnades om avskedandet.

Skadestånd och lön

Arbetsdomstolens ställningstagande i avskedandefrågan innebär att samfälligheten har ådragit sig skyldighet att utge allmänt skadestånd och obetald lön för tiden efter avskedandet fram till huvudförhandlingen i målet. Parterna är ense om storleken av den uteblivna lönen. Det allmänna skadeståndet bör enligt Arbetsdomstolens mening bestämmas till 125 000 kr.

Rättegångskostnader

Utgången i målet innebär att arbetsgivarparterna som tappande parter med hälften vardera ska ersätta förbundet för rättegångskostnader. Förbundet har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 157 918 kr, varav 136 000 kr för ombudsarvode och 21 918 kr för utlägg. Arbetsgivarparterna har överlämnat frågan om skäligheten av förbundets yrkande till domstolens bedömning. Arbetsdomstolen finner att bolaget får anses skäligen tillgodosett med ett ombudsarvode om 100 000 kr.

Domslut

1. Arbetsdomstolen ogiltigförklarar avskedandet av A-K.K.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Luleå kyrkliga samfällighet att till A-K.K. betala
 - a) allmänt skadestånd med 125 000 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 8 juli 2010 till dess betalning sker,
 - b) lön med 193 323 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 december 2009 på 5 709 kr, från den 25 januari 2010 på 11 286 kr, från den 25 februari 2010 på 20 580 kr, från den 25 mars 2010 på 20 580 kr, från den 25 april 2010 på 20 580 kr, från den 25 maj 2010 på 20 580 kr, från den 25 juni 2010 på 20 580 kr per månad, från 25 juli 2010 på 15 933 kr, från den 25 augusti 2010 på 20 850 kr, från den 25 september 2010 på 12 215 kr, från den 25 januari 2011 på 20 580 kr och från den 25 februari 2011 med 3 850 kr, allt till dess betalning sker.
3. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Luleå kyrkliga samfällighet ska med hälften vardera ersätta Fackförbundet SKTF för rättegångskostnader med 121 918 kr, varav 100 000 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Michaël Koch, Dag Ekman, Folke K. Larsson, Gabriella Forssell, Rigmor von Zweigbergk, Lasse Thörn och Gunilla Runnquist.
Enhälligt.

Sekreterare: Per Lindblom